

DCD richtlijn (2019)

Diagnostiek en behandeling van kinderen met DCD, de evidence informed onderbouwing

Annelies de Hoop & Jolien van den Houten
Stuurgroep NL netwerk DCD
Met dank aan Nienke Faber
26 maart 2021

1

Welkom bij deze online workshop!

Jullie kennen allemaal wel een “MAX”

Max is een jongen van 7 jaar, hij zit in groep 3, laatste maanden;
Hij is aangemeld bij een eerstelijns ergotherapiepraktijk op aanraden van de leerkracht;
Zij heeft de volgende hulpvraag:
het handschrift van Max is slecht leesbaar, graag schrijftraining!
Ouders melden zorgen om Max' motorische vaardigheden.

Is er een vermoeden van DCD? En hoe beïnvloedt dat jouw professioneel redeneren?

2

Er is een DCD richtlijn, wat heb JIJ daar aan?

Nederlandse richtlijn
voor diagnostiek en
behandeling
van kinderen, adolescenten
en volwassenen
met Developmental
Coordination Disorder

3

Wat weet je al van de richtlijn DCD?

Poll #1

1. Waar ben je werkzaam?
0^e lijn (preventie), op school, 1^e lijn praktijk, in een instelling?
2. Heb je al eens gekeken naar de richtlijn DCD?
ja/nee

In de chat:

1. Hoe krijg jij informatie via het DCD-NL netwerk?
2. Welke elementen uit de richtlijn neem je al mee?

4

WHY?

Aanleiding en geschiedenis

- • 2011 EACD Recommendations
- • 2013 Nederlandse aanbevelingen

- • 2018 EACD Recommendations (update)
- • 2019 Nederlandse richtlijn

European Academy of
Childhood Disability

DCD
NETWERK NEDERLAND

EACD
recommendations
vertaald en
aangepast

Hoofdstuk
Ouderparticipatie

Hoofdstuk
Ketenzorg

5

WHAT?

Hoe ziet de DCD richtlijn er uit?

Terug naar zoekresultaten
Developmental Coordination Disorder (DCD)
Startpagina

Developmental Coordination Disorder (DCD)

Startpagina >

DCD: Definitie en achtergronden >

DCD: Beoordeling en monitoring >

DCD: Psychosociale aspecten >

DCD: Behandeling >

DCD en ouderparticipatie >

DCD en ketenzorg >

DCD bij adolescenten en volwassenen >

Startpagina - Developmental Coordination Disorder (DCD)

Laatst beoordeeld: 19-07-2019

Bijlagen +

ALGEMEEN

VERANTWOORDING

Waar gaat deze richtlijn over?

Deze richtlijn gaat over diagnostiek en behandeling van kinderen en jongeren^[1] met Developmental Coordination Disorder (DCD). Het doel van de richtlijn is om eenheid te creëren in terminologie, diagnostiek en interventie bij kinderen met (mogelijke) DCD, waarbij de richtlijn een structurele plaats heeft in het beroepsmatig handelen van alle zorgprofessionals die werken met kinderen met DCD. Achterliggend doel is het verbeteren van de zorg aan deze kinderen en het beperken of voorkomen van secundaire gevolgen van DCD, zoals faalangst of terugtrekken uit het sociale leven. De laatste module van de richtlijn gaat over DCD bij adolescenten en volwassenen.

6

WHAT?

DCD @ Balans

ergotherapie
jaarcongres

BALANS
programma voor het kind

Home Forum Contact MijnBalans

BALANS ACTUEEL AGENDA MAGAZINE OPVOEDEN ZORG ONTWIKKELING ONDERWIJS WORD LID

DCD
Tobias heeft na 4 jaar eindelijk zijn A-diploma!
Kinderen met DCD worden nauwelijks opgemerkt waardoor zij vastlopen in hun motorische en emotionele ontwikkeling.

DYLEXIE ADHD HOOGBEGAFD DYS CALCULIE DCD ODDSD NLD AUTISME

KENNIS

- > WAT IS DCD?
- > DCD VASTSTELLEN
- > DCD BEHANDELEN
- > DCD IN HET GEZIN
- > DCD OP SCHOOL
- > KWALITEIT EN RICHTLIJNEN
- > ARTIKELLEN
- > NIEUWSBRIEF

FILMS

Een film van het UMCG
Voor kinderen met DCD zijn er in verschillende revalidatiecentra programma's om de motorische vaardigheid te verbeteren.

TIPS & TRICKS

Ontwikkelen van de motoriek
Tips & tricks DCD - ontwikkeling motoriek

7

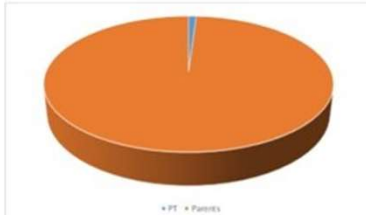
8

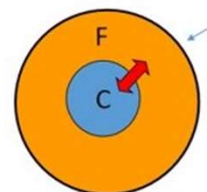
Ouderparticipatie, waarom?

WHY?

Directe tijd met kind
(1 uur/week; uitgaande van 10 uur slaap/dag)

PT Patients

Zorgprofessional

Uitgangsvraag

Wat is het effect van ouderparticipatie in het behandeltraject van kinderen met DCD en welke vorm van ouderparticipatie heeft de voorkeur?

Aanbeveling

5.1 Stimuleer ouderparticipatie bij diagnostiek en behandeling van kinderen met DCD. Sluit hierbij aan op de hulpvragen, doelen en verwachtingen van het kind en het gezin. Houd hierbij rekening met de mogelijkheden van het kind, het gezin en andere betrokkenen.

Gezin centraal in leven en ontwikkeling (!) van kind

Wat betekent dit voor zorg en behandeltrajecten?

Ketelaar,

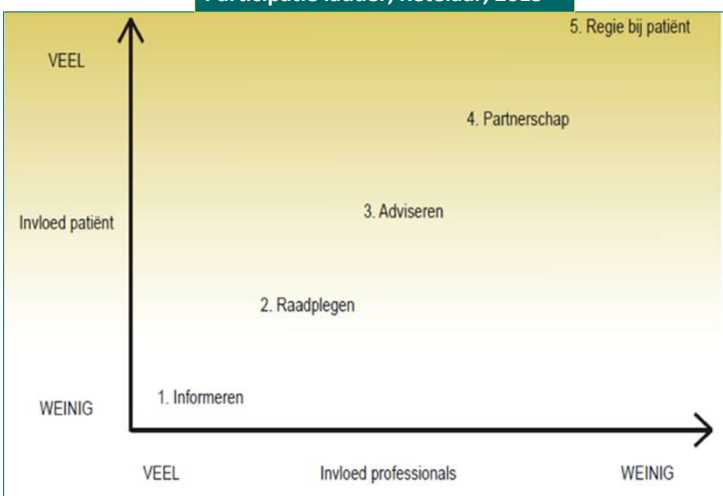
9

Aanbevelingen Ouderparticipatie

WHAT?

Participatie ladder, Ketelaar, 2015

*“Stimuleer ouderparticipatie bij alle fases van diagnostiek en behandeling:
informeer, bied tijd en gelegenheid voor vragen en wijs op het belang van een actieve rol in het gehele proces.”*

10

WHY?

Ketenzorg en ouderparticipatie

11

think

..... dus Max:

Max is een jongen van 7 jaar, hij in de laatste maanden van groep 3.

Hij is aangemeld bij een eerstelijns ergotherapiepraktijk op aanraden van de leerkracht.

Zij heeft de volgende hulpvraag: het handschrift van Max is slecht leesbaar, graag schrijftraining!

Ouders melden zorgen om Max' motorische vaardigheden.

Poll #2

1. Wat is jouw eerste stap?
2. Wanneer verwijs je door
3. Naar wie verwijs je door?

12

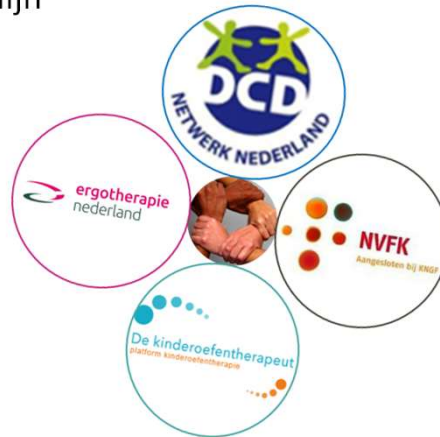

Wanneer verwijst je door en naar wie?

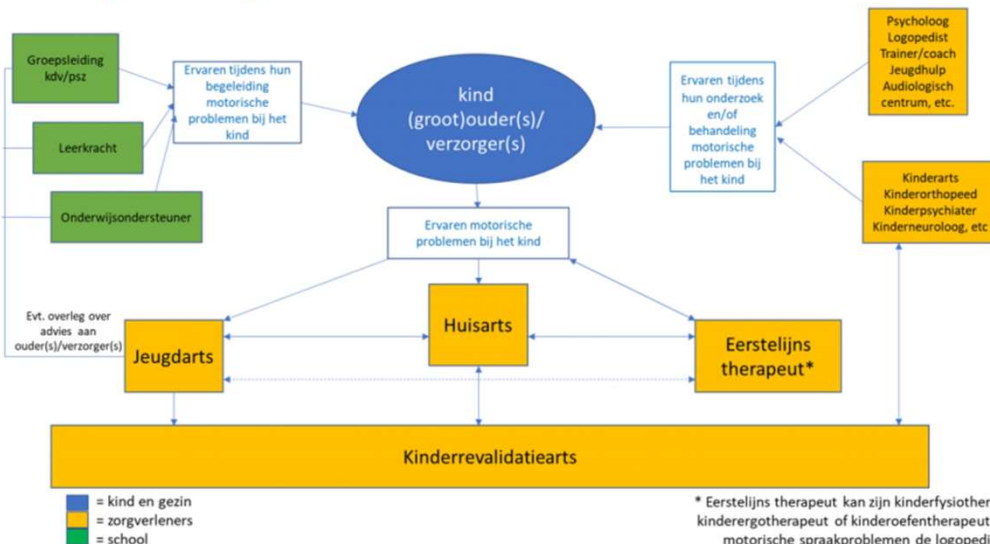
Routes opgenomen in de richtlijn

Eind 2021: Factsheet DCD

13

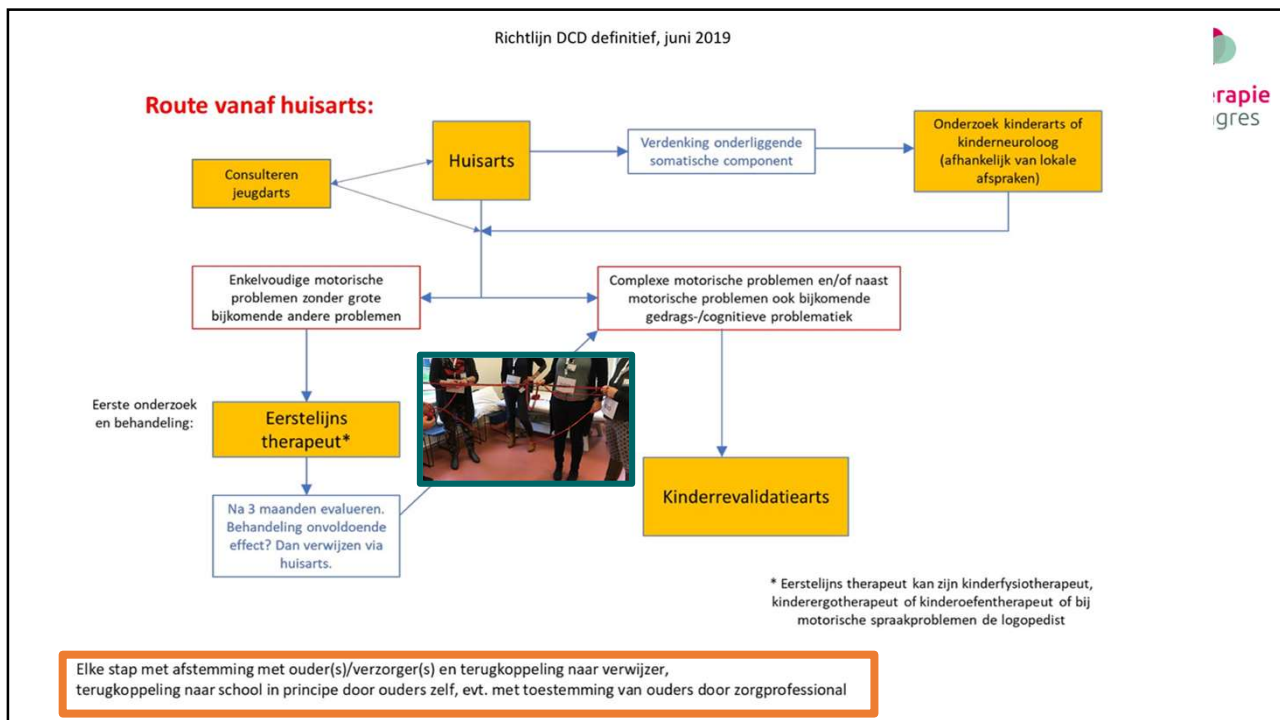
Route bij motorische problemen en vermoeden van DCD:

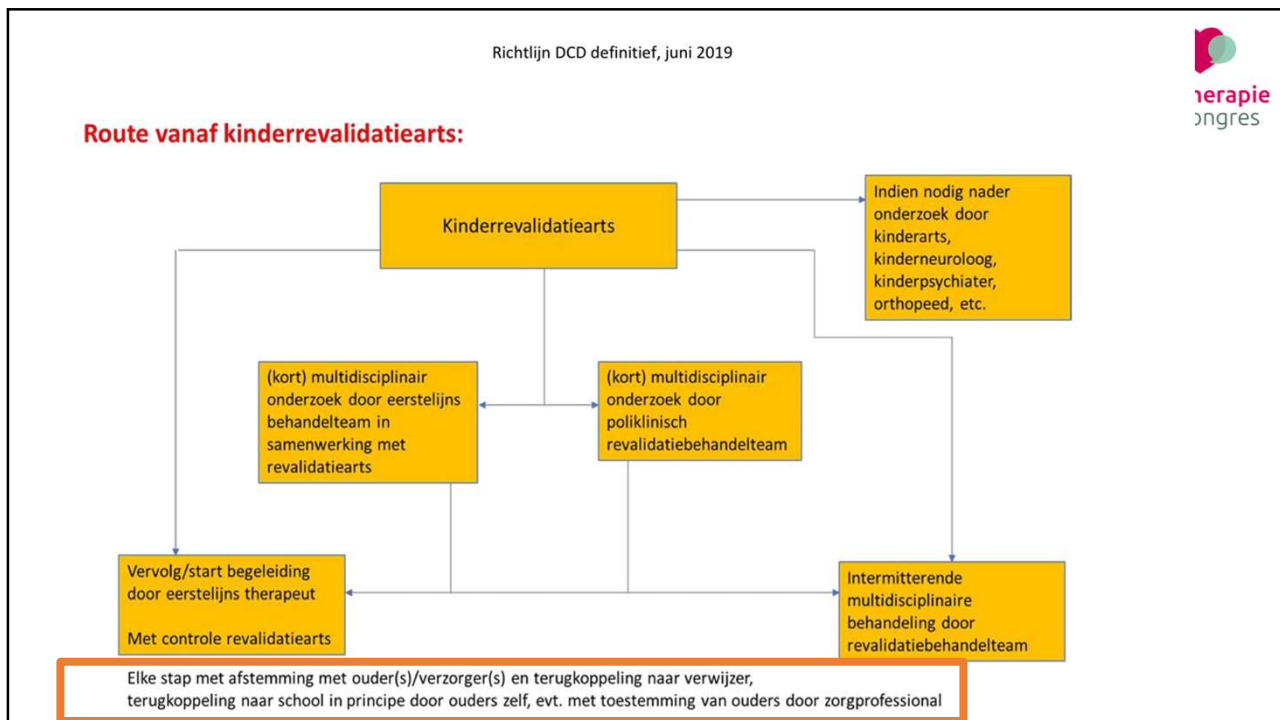
Elke stap met afstemming met ouder(s)/verzorger(s) en terugkoppeling naar verwijzer, terugkoppeling naar school in principe door ouders zelf, evt. met toestemming van ouders door zorgprofessional

* Eerstelijns therapeut kan zijn kinderfysiotherapeut, kinderergotherapeut of kinderoefentherapeut of bij motorische spraakproblemen de logopedist

14

15

16

HOW?

de Richtlijn **Diagnostiek en Interventie**

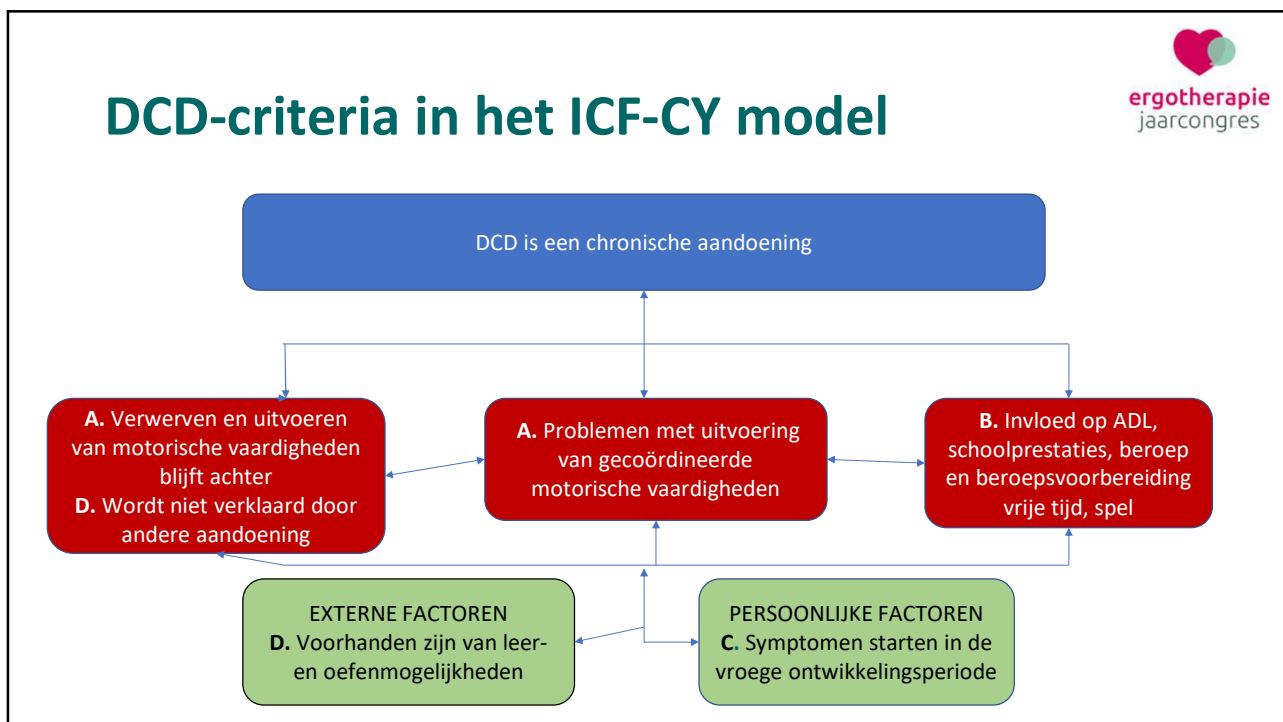
ergotherapie
jaarcongres

DCD

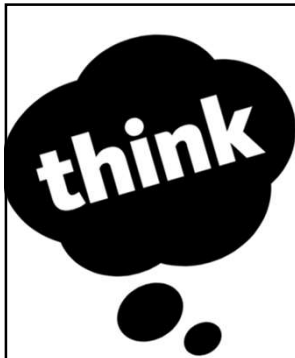
richtlijn

**Nederlandse richtlijn
voor diagnostiek en
behandeling
van kinderen, adolescenten
en volwassenen
met Developmental
Coordination Disorder**

17

18

MAX

Max is een jongen van 7 jaar, hij in de laatste maanden van groep 3.

Hij is aangemeld bij een eerstelijns ergotherapiepraktijk op aanraden van de leerkracht.

Zij heeft de volgende hulpvraag: het handschrift van Max is slecht leesbaar, graag schrijftraining!

Ouders melden zorgen om Max' motorische vaardigheden.

1. Wat is jouw eerste stap? *ASSESSMENTS DIAGNOSTIEK*

19

Overzicht instrumenten richtlijn

Diagnostiek:

M-ABC-2, CVO, GMO, CBCL/YSR/TRF

CBSK/CBSA, Hoe ik vind dat ik het doe?,
DCD-daily, school-AMPS,

KNGF Evidence Statement Motorische schrijfproblemen bij kinderen

WRITIC

onderzoek naar spraakontwikkeling en pragmatiek

(ROZE= dwingende aanbevelingen ZWART= ter overweging)

20

HOW?

Aanbeveling INTERVENTIE

- Client stelt eigen doelen op activiteiten en participatie gericht
- Richt doelen op activiteiten- en participatieniveau
- Hou rekening met psychosociale factoren en zelfbeeld
- Gebruik activiteiten- en participatiegerichte behandelingen
- Stimuleer oefenmogelijkheden en participatie
- Resultaatmeting na afloop of elke 3 maanden

(ROZE= dwingende aanbevelingen ZWART= ter overweging)

21

HOW?

Aanbevelingen INTERVENTIE specifiek

4.8: Gebruik in de interventie activiteiten- en participatiegerichte behandelingen.

Formeel onderzochte activiteiten- of participatie-gerichte behandelingen zijn:

- **Taak-specifieke training**
- **NTT (Neuromotor Task Training)**
- **CO-OP (Cognitive Orientation to daily Occupational Performance)**

ZINTUIGELIJKE
WAARNEMING IN DE
ANALYSE **NIET** ALS
INTERVENTIE

4.9: Overweeg het gebruik van Actieve Video Games bij kinderen met DCD binnen een gecontroleerde omgeving -als nuttige aanvulling op meer traditionele activiteiten- en participatiegerichte interventies.

4.1: Overweeg altijd het inzetten van activiteiten om de fysieke fitheid te verbeteren (bijvoorbeeld, kracht, uithoudingsvermogen, lenigheid).

4.11: Gebruik geen Sensorische integratie-therapie (SIT) en kinetische sensitiviteitstraining (KST), omdat de empirische onderbouwing voor effectiviteit daarvan bij kinderen met DCD niet overtuigend is.

22

HOW?

Producten implementatie richtlijn

- **Webinars Balans** (<https://balansdigitaal.nl/evenement/vier-dcd-webinars/>)

- **Factsheets**

DCD, daar
kun je wat
mee !!

- **SCEM congres** (op 30-09-21 via: <https://www.scem.nl/>)

23

film
DCD nou en?

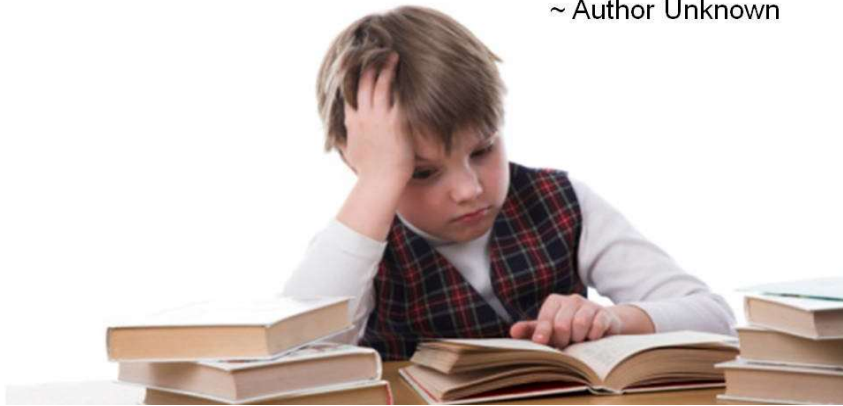
24

Wat neem je mee naar 'huis'?

*I like a teacher who gives you
something to take home to think about
besides homework.*

~ Author Unknown

25

Bronnen:

- Nederlandse Vereniging van Revalidatieartsen. *Nederlandse richtlijn voor diagnostiek en behandeling van kinderen, adolescenten en volwassenen met Developmental Coordination Disorder (DCD)*. Utrecht, juni 2019. In te zien en te downloaden via www.richtlijndatabase.nl
- DCD@Balans: <https://balansdigitaal.nl/stoornis/dcd/>
- Hester Herweijer, Sebastiaan Severijnen & Joli Luijckx, (2019). *Ouderparticipatie in de NL richtlijn DCD*. In te zien en te downloaden via <https://www.revalidatie-friesland.nl/wp-content/uploads/2020/02/1-Ouderparticipatie-in-de-NL-richtlijn-DCD-Herweijer-Severijnen-Luijckx.pdf> (beschikbaar tot 31-03-2020)
- Marco van Staalduinen & Annelies de Hoop (2019). *DCD Richtlijn Ketenzorg*. In te zien en te downloaden via <https://www.revalidatie-friesland.nl/wp-content/uploads/2020/02/4-DCD-richtlijn-Ketenzorg-Staalduinen-de-Hoop.pdf> (beschikbaar tot 31-03-2020)
- Instrument: "Hoe vind ik dat ik het doe?" te bestellen via: johannes.noordstar@hu.nl

26

